

Finansklagenemnda Person - FINKN-2011-499

Instans	Finansklagenemnda Person - uttalelse
Dato	2011-11-03
Doknr/publisert	FINKN-2011-499
Stikkord	Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskedeforsikringsloven (YFL) - Salmonellaforgiftning under middag på arbeidsseminar - arb.ulykke? - i arbeid?
Sammendrag	Forsikrede (f. 1962, lærer) var i september 2000 på tur med arbeidsgiver og kollegaer i Tallin, Estland. Under en middag pådro forsikrede seg en salmonella-infeksjon. Spørsmål om hendelsen skjedde mens forsikrede var i arbeid, jf. YFL § 10. Nemnda uttalte innledningsvis, under henvisning til Rt-2009-1485, at sykdom påført ved matsmitte manglet det ulykkesmoment som særpreger en arbeidsulykke. Nemnda uttalte videre at den la avgjørende vekt på at selve skadehendelsen - salmonellasmitte - skjedde under en middag som ikke hadde noen sammenheng med programmet for reisen, og følgelig ikke skjedde mens forsikrede var i arbeid.
Saksgang	Sekretariatets redegjørelse i FinKN sak 20072797 - TRV av 07.04.2011
Parter	Tryg Forsikring
Forfatter	Inge Unneberg (leder), Truls Nygård, Rolf Thorsby, Helga Skofteland og Ingebjørg Kiil.

Finansklagenemnda Person bemerkar:

Saken dreier seg om salmonellasmitte ved en middag i forbindelse med arbeidsreise oppfyller kravene til arbeidsulykke eller arbeidssykdom i YFL § 10 og § 11, og i så fall om det foreligger adekvat årsakssammenheng mellom salmonellasmitte og ME (myalgisk encefalopati). Alle vilkår må være oppfylt for at kravet skal føre frem.

Nemnda peker innledningsvis på at sykdommen ME ikke er forårsaket ved ulykke, jf. *Rt-2009-1485* hvor Høyesterett kom til at sykdom påført ved matsmitte, selv om det var forårsaket av en ytre hending som har inntrådt plutselig og uventet, manglet det ulykkesmoment som særpreger en arbeidsulykke (avsnitt 22).

Spørsmålet er i så fall om tilfellet oppfanges av YFL § 11 første ledd b) hvoretter skade og sykdom som faller inn under reglene i ftrl § 13-4 skal være «likestilt med yrkesskade». Dette innebærer at kravet til yrkesskade i YFL § 11 første ledd a) anses oppfylt dersom skaden eller sykdommen oppfyller kravene i ftrl § 13-4, dvs. fanges opp av de såkalte listesykdommene.

Nemnda finner imidlertid å kunne avgjøre saken ut fra situasjonsvilkårene i YFL § 10. Arbeidsreisen var et «personalseminar» hvor formålet var at de ansatte ble bedre kjent med hverandre etter en sammenslåingsprosess. Nemnda tar ikke stilling til om dette i seg selv er tilstrekkelig til at reisen som sådan faller inn under vilkåret «i arbeid». Nemnda legger avgjørende vekt på at selve skadehendelsen - salmonellasmitten - skjedde under en middag som ikke hadde noen sammenheng med programmet for reisen. Fra programmet den aktuelle dag gjengis følgende:

«Kl 1400 Ettermiddagen til fri disp. Antakelig blir det en fellessamling på konferanserom etter innsjekking. Tidspunktet for middag bestemmer vi selv, og på kvelden spaserer vi antakelig en tur for å sjekke utelivet i byen.»

Nemnda finner etter dette at forsikrede ikke var i arbeid da skaden skjedde.

KONKLUSJON:

Selskapet gis medhold.

Uttalelsen er enstemmig.

Ved behandlingen deltok Inge Unneberg (leder), Truls Nygård, Rolf Thorsby, Helga Skofteland og Ingebjørg Kiil.

Sekretariatets redegjørelse i FinKN sak 20072797 - TRV av 07.04.2011

Saken gjelder Tryg Forsikrings anvendelse av YFL § 10 og § 11 første ledd bokstav a og b, samt spørsmålet om årsakssammenheng mellom salmonellaforgiftning og utvikling av myalgisk encefalopati (ME).

Forsikrede (f. 1962, lærer) var i perioden 7.-10. september 2000 på tur (personalseminar) med sin arbeidsgiver og sine kollegaer til Tallin, Estland. Under en middag 8.9.00 (mest sannsynlig), betalt av arbeidsgiver, pådro forsikrede seg - samt flere andre av hennes lærerkollegaer, en salmonella-infeksjon. Forsikrede utviklet etter hvert myalgisk encefalopati (ME), som hun satte i sammenheng med den aktuelle smitten. Dr. K har i erklæring av 11.9.06 vurdert sammenhengen slik: Tilstanden har blitt utløst etter en salmonellainfeksjon i 2000 og i etterforløpet av denne, der hun ikke har hatt tilfredsstillende restitusjon.....

Fra programmet for turen datert 23.8.00 hitsettes:

Torsdag 7. sept.

Kl. 0900 Avreise fra A vg.skole...

Kl. 1700 Ankomst ferge terminal i S. Vi går ombord, og finner våre lugarer, før vi møtes i restauranten

Kl. 1800 Båten legger fra kai. Koldtbord i restauranten.

...Etter middagen har vi resten av kvelden til fri disp. (sosialt samvær) før vi går til sengs.

Fredag 8. sept.

Kl. 0830 Ankomst Tallin. Vi blir møtt av en guide som tar oss med på en tre-timers sightseeingtur i byen. Etter denne turen vil det bli et par timer på egenhånd, før innsjekking på hotellet.

Kl. 1400 Ettermiddagen til fri disp. Antakelig blir det en fellessamling på konferanserom etter innsjekking. Tidspunktet for middag bestemmer vi selv, og på kvelden spaserer vi antagelig en tur for å sjekke utelivet i byen.

Lørdag 9. sept.

Frokost på hotellet. Formiddagen benytter vi til eget opplegg, før vi samles på bussen igjen for avreise til kaien....

Forsikredes arbeidsgiver har overfor selskapet avgitt en nærmere uttalelse omkring seminarets innhold:

Personalseminarets viktigste formål var og «å sveise» de ansatte bedre sammen etter en krevende sammenslåingsprosess av (to) videregående skoler...

Personalseminaret inngikk som en del av alle læreres arbeidsplikt.

Den aktuelle middagen, hvor det ble antatt at smitten fant sted, var en pliktig del av personalseminaret.

Alle ansatte hadde som oppgave under seminaret å drøfte ulike sider av sammenslåingsprosessen og komme med forslag til tiltak, som skulle bearbeides på skolen etter hjemkomst.

Endringer i programmet under veis ble foretatt av skolens ledelse. Endringene kan lastes verken (forsikrede) eller andre ansatte...

NAV Trygd godkjente skaden (salmonellaforgiftning) som yrkesskade i vedtak av 2.5.07, men NAV Forvaltning varslet den 14.4.08 om mulig omgjøring av det opprinnelige godkjennelsesvedtaket grunnet ugyldighet. Det ble i forbindelse med omgjøringsprosessen innhentet ytterligere opplysninger fra arbeidsgiver, som bekreftet at det ble gitt en dags avspasering som kompensasjon for den obligatoriske turen til Estland. NAV Forvaltning godkjente skaden som yrkesskade i vedtak 24.10.08 med følgende begrunnelse:

Avklaringer med arbeidsgiver vedr. yrkesskadedekning under hendelsen bekreftet at middagen var en del av arbeidsprogrammet, og deltakerne fikk 1 dags avspasering som kompensasjon for lang arbeidsdag den dagen. Det er med dette godtgjort at du var yrkesskadedekket under den aktuelle middagen da du ble matforgiftet.

Godkjennelsen fra NAV Forvaltning omfattet imidlertid ikke ME som skadefølge etter salmonellaforgiftningen, da det ikke var overveiende sannsynlig at det var årsakssammenheng mellom forgiftningen og ME-sykdommen påvist 6 år etter skadehendelsen. Det ble bl.a. vist til opplysninger i forsikredes legejournal om at hun allerede fra januar 2000 hadde asteniske symptomer. Spørsmålet om årsakssammenheng ble anket til Trygderetten, som i kjennelse 27.11.09 stadfestet vedtaket om og ikke å godkjenne ME som skadefølge.

Tryg Forsikring har avslått krav om yrkesskadeserstatning etter YFL under henvisning til at hendelsen (salmonellaforgiftning ved inntak av middag) ikke er å anse som en arbeidsulykke i medhold av YFL § 11 første ledd bokstav a eller faller inn under lovens bokstav b «Skade og sykdom som i medhold av folketrygdloven § 13-4 er likestilt med yrkesskade». Det er i tillegg anført at skaden ikke oppsto mens forsikrede var «i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden», jf YFL § 10 eller at det foreligger tilstrekkelig årsakssammenheng mellom salmonellaforgiftningen og forsikredes ME-sykdom.

Selskapet har oppsummert sine anførsler på følgende måte i anledning behandlingen i Finansklagenemnda:

Tryg har avslått krav om yrkesskadeforsikring under henvisning til at vilkårene i YFL § 10 ikke er oppfylt. Denne anførselen opprettholdes. I den forbindelse vises det til utførlige drøftelser i våre brev av 21. juni og 8. oktober 2007. Lovens ordlyd, forarbeider, formålsbetraktninger, rettspraksis, nemndspraksis og juridisk teori trekker alle i samme retning, og innebærer at aktuelle middag på kvelden med påfølgende salmonellaforgiftning ikke kan anses å falle inn under vilkårene i § 10. Vi vil spesielt i denne sammenheng fremheve hensynene bak loven, som vi mener bør veie tungt. Det sentrale formål med yrkesskadeforsikringsloven er å erstatte skader som skyldes selve arbeidet eller den spesielle risikoen dette medfører. Å spise middag med kollegaer på kveldstid i forbindelse med en jobbtur kan ikke anses å utgjøre en spesiell risiko knyttet til selve arbeidet. Aktuelle hendelse må sies å representere en av dagliglivets risiki som det ikke er rimelig at arbeidsgiver skal svare for. At NAV har godkjent hendelsen som en yrkesskade kan i denne sammenheng ikke tillegges avgjørende vekt, når andre mer tungtveiende rettskilder trekker i motsatt retning. Tilsvarende forståelse har også nemnda lagt til grunn i FKN-2010-440 og FKN-2010-451. Subsidiært anføres fra denne side at det ikke foreligger tilstrekkelig årsakssammenheng mellom en eventuell yrkesskade og ME. Spesialisterklæringen fra dr. K kan i denne sammenheng ikke legges til grunn, i det denne verken drøfter spørsmålet om årsakssammenheng eller hvorvidt det er andre mulige årsaker til forsikredes ME. Dr. K sin angivelse av årsaken til tilstanden er heller ikke underbygget av noen konsensus i den medisinske fagmiljø. Som Trygderetten har lagt til grunn i sin vurdering av

årsakssammenheng i kjennelse av 27.11.09, er ME en tilstand hvor årsaken medisinsk sett fortsatt anses ukjent. På grunn av de uklare årsaksforhold viser både retts- og nemndspraksis en tilbakeholdenhet med å akseptere årsakssammenheng. Det vises i den forbindelse til brev av 5. januar 2011 fra FinKN til advokat U hvor aktuell retts- og nemndspraksis fremheves, samt til vårt brev av 6. august 2010 til FinKN hvor det gis kommentarer til dom i Rt-2009-1619 og dens betydning i forhold til aktuelle sak.

I tillegg til de anførsler som fremkommer (over), vil selskapet ytterligere anføre at aktuelle sak ikke oppfyller kravene til arbeidsulykke i Yrkesskadeforsikringsloven § 11 a). Inntak av ordinært måltid, og smitte i sin alminnelighet, mangler et ulykkesmoment som særpreger en arbeidsulykke. Et slikt syn har støtte i Rt-2009-1485, og i omfattende Trygderettspraksis.

Aktuelle tilfelle faller heller ikke inn under lovens § 11 b «Skade og sykdom som i medhold av folketrygdloven § 13-4 er likestilt med yrkesskade». Selv om Høyesterett i Rt-2009-1485 legger til grunn at Folketrygdloven § 13-4, jf. yrkessykdomsforskriftens § 1 bokstav H nr. 2 ikke bare kan begrenses til å gjelde sykdom forårsaket av smitte som naturlig hører til arbeidsplassens smittefare, må alternativet «annen yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare» begrenses til arbeid som foregår i geografiske miljøer med særskilt sykdoms- og smitte fare. Dette er ikke tilfelle i aktuelle sak. Når det ikke dreier seg om en personellgruppe, arbeidsaktivitet, arbeidssted eller geografisk område med særlig risiko for smitte, og det heller ikke dreier seg om en lidelse (smitte) som det er større risiko for å bli påført på arbeidsplassen enn ellers, må tilfellet falle utenfor yrkesskadeforsikringslovens dekningsområdet og følgelig også yrkessykdomsbegrepet.

Forsikrede har imøtegått selskapets avslag, og har oppsummert sine rettslige anførsler slik forut for nemndsbehandlingen:

(Forsikrede) mener at vilkåret om at hun var i arbeid da skaden skjedde, er oppfylt i dette tilfellet.

Dette standpunkt støttes av NAV, som under hele siden saksbehandling har lagt til grunn at (forsikrede) var «i arbeid» da hun sammen med 34 av sine andre arbeidskollegaer ble smittet av «Salmonella - bakterien». Denne avgjørelsen er blitt stående både gjennom behandling av Nav Klage og Anke og av Trygderetten. Også den tidligere saksbehandler ved FKK har lagt til grunn samme synspunkt.

Dette standpunkt støttes også av flere nyere dommer avsagt av Høyesterett vedrørende yrkesskadeserstatningen, som må få betydning for behandlingen av angjeldende sak, herunder HR-2009-2191-A hvor en matforgiftning med påfølgende artritt ble godkjent som yrkesskade eller yrkessykdom. Også her ble det gjort gjeldende unntak at inntak av et måltid og smitte i sin alminnelighet mangler det ulykkesmoment som tilsier en arbeidsulykke. Imidlertid fant Høyesterett å kunne godkjenne smitte pådratt under tjenestereise som yrkessykdom og det ble deretter diskutert om yrkessykdomsforskriftens oppramsing av personer som i sitt arbeid har større risiko for å bli smittet enn befolkningen ellers, ekskluderer dem som faller utenfor listen. Førstvoterendes syn var det ikke klare holdepunkter i Trygderettens praksis for å tolke forskriften slik at det bare var visse yrkesgrupper som hadde slik dekning via yrkesskadeforsikringen (36. avsnitt). Konklusjonen ble at man ikke skulle tolke det aktuelle alternativet i forskriften snevrere enn det en naturlig språklig forståelse ga grunnlag for og at smitten var dekningsmessig over yrkesskadeforsikringen.

I tillegg kommer Høyesteretts dom inntatt i Rt-2009-1619 hvor en langtransportsjåfør var påført skade voldt ved streptokokk A infeksjon som følge av et myggestikk. Høyesterett anså tilfellet å ligge innenfor rammen «i arbeid på arbeidsteden i arbeidstiden» etter yrkesskadeforsikringsloven § 10, men etter en totalvurdering kom retten til at et myggestikk med påfølgende smitte ikke er en arbeidsulykke som kan gi grunnlag for yrkesskadeserstatning.

Av betydning for (forsikredes) sak, er konklusjonen at sjåføren var «i arbeid».

...

Dersom man finner at (forsikrede) var «i arbeid» da hun ble utsatt for salmonellasmitte, oppstår først spørsmålet om denne smitten var en yrkesskade/yrkessykdom.

Dette spørsmål har Trygderetten akseptert i det aktuelle tilfellet. Salmonellainfeksjon er for øvrig av de yrkessykdommer som skal likestilles med yrkesskade, jf forskrift om dette av 3.11.97, § 1, H, nr. 2, j. Gjennom prosessen for (Finansklagenemnda) er det gjort rede for at (forsikrede) aldri kom seg etter salmonellainfeksjonen. Som hun selv skriver i sin fremstilling av 13.4.2010, har hun gjennomgått ulike undersøkelser, bl.a. CT, MR, EEG, spinalpunksjon, RTG, psykiater, etc. før hun ble sendt til ME klinikken hvor (hun) diagnosen ME ble stilt.

Det bør også legges vekt på at også en av de andre kollegaene som var utsatt for salmonellabakterien, utviklet samme sykdom, som også ble diagnostisert etter noen år.

Dette sannsynliggjør årsakssammenhengen mellom salmonellainfeksjonen og utviklingen av ME også hos (forsikrede).

Det er imidlertid åpenbart at personer med kronisk utmattelsessyndrom (ME) har hatt problemer med å få godkjent sin sykdom som yrkessykdom, fordi lidelsen ikke er en såkalt «listesykdom» og fordi man ennå ikke har sikker viten om hva som utløser sykdommen.

Det er også slik at skadelidte selv sjelden er i stand til å gjennomføre den langvarige prosess som må til for å få gjennomslag for sitt krav gjennom retten. Dessuten er det en langvarig prosess som vanligvis går forut for at diagnosen blir stilt, slik som i (forsikredes) tilfelle.

Imidlertid har Forsikringsklagenemnda diskutert dette i sak nr. FSN-7136, og konkluderte her med at diagnose ME som var grunnlaget for forsikredes krav mot selskapet, både generelt og i denne saken inneholder slik usikkerhet om årsaksforhold at det ikke kan legges til grunn som den mest sannsynlige at lidelsen har sin årsak i den smittede forsikredes ble påført på arbeidsplassen.

Det samme resultatet kom Eidsivating lagmannsrett til i sak nr. LE-2005-110141, som gjaldt en som utviklet ME, og vedr. sammenhengen mellom ammoniakkeksponering på arbeidet. Her fant man ikke dokumentert årsakssammenheng.

Imidlertid kom Trygderetten i sin kjennelse av 2007-11-30 til at man måtte oppheve et avslag på krav om menerstatning i et tilfelle hvor en 40 år gammel kvinne var blitt vaksinert i regi av arbeidsgiver, og som hadde fått omfattende antibiotikabehandling for infeksjoner etter vaksinasjonen og utviklet myalgisk encefalopati (ME).

Det er uklart hva det endelige utfallet av saken ble. med NAVs avgjørelse ble opphevet fordi man ikke hadde vurdert årsakssammenhengen. Dersom man utelukket ME diagnosen som yrkessykdom, hadde ikke dette blitt resultatet.

(Forsikrede) fastholder således at hennes diagnose ME er forårsaket av den salmonellainfeksjonen hun fikk i arbeid og at denne sykdommen er dekningsmessig i henhold til forsikringen.

Dette synes støttet av lege K ved ME klinikken, som er den eneste av de sakkyndige i saken som har undersøkt (forsikrede) og som har særlig kompetanse på ME diagnosen.

Finansklagenemnda bes om å ta stilling til følgende spørsmål:

1. Skjedde skaden «i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden», jf YFL § 10?
2. Kan salmonellaforgiftning i forbindelse med inntak av middag anses som enten en arbeidsulykke (yrkesskade) i medhold av YFL § 11 første ledd bokstav a eller yrkessykdom i medhold av YFL § 11 første ledd bokstav b?
3. Har forsikrede sannsynliggjort i tilstrekkelig grad årsakssammenheng mellom salmonellaforgiftning og utvikling av ME-sykdom?

Tidligere nemndspraksis:

på jobbreise/seminar FSN-3747 FSN-3870 FSN-4569 FSN-4605 FSN-5996

sosialt/utflukt/teambuilding FSN-4635 FSN-5932 FSN-6233 FSN-6683 (FSN-6839) FSN-6987 FSN-7117 FSN-7566 FKN-2010-172

annet FSN-7136

Øvrige: FKN-2010-44 FSN-6941 FSN-7122 FKN-2010-440 FKN-2010-451